

InfoMigjorn

Butlletí digital
sobre llengua
catalana

Núm. 1.296



Dimarts, 20 de setembre del 2016

SUMARI

- 1 Pompeu Fabra ► Converses filològiques, 34
- 2 Pau Vidal ► El catanyol es cura
- 3 Teresa Tort ► Aquest o este? Algunes reflexions sobre models lingüístics
- 4 Gabriel Bibiloni ► Alerta a xerrar massa
- 5 Rudolf Ortega ► La maroma de la correcció literària
- 6 J. Leonardo Giménez ► Fer costat, fer mala sang
- 7 Albert Pla Nualart ► “Bona tarda, Mrs. Smith”
- 8 Mònica Montserrat i David Paloma ► S’estimen com (a) germans
- 9 El Temps ► En defensa del “valenciano”
- 10 Toni Barceló ► El català s’està morint: evidència o mite?
- 11 Salvador Pardo ► Apunts sobre llenguatge administratiu (D)
- 12 Enllaços i convocatòries

InfoMigjorn és un butlletí setmanal que distribueix missatges informatius relacionats amb la llengua catalana.

Elaborat i distribuït per la Xarxa de Mots

Subscripcions: <http://migjorn.cat/alta.php> Adreça de contacte: infomigjorn@migjorn.cat   @InfoMigjorn

1 Converses filològiques, 34

Pompeu Fabra

Text publicat originalment a *La Publicitat*, 22/12/1919, reproduït al volum 7 de les Obres completes de Pompeu Fabra (Barcelona/València/Palma: IEC/Proa/3 i 4/Moll, 2010)

Hi ha molts verbs catalans que tenen el present de subjuntiu terminat en *ga*, *gues*, etc., o *gui*, *guis*, etc., amb una *g* que no té el radical de l'infinitiu. Així, *beure* fa, en el present de subjuntiu, *begui*, *beguis*, *begui*, *beguem* (no *bevem!*), *begueu* (no *beveu!*), *beguin*; *moure* fa *mogui*; *riure*, *rigui*; *dir*, *digui*; *dur*, *dugui*; *caure*, *caigui*; *ploure*, *plagui*; *vendre*, *vengui*; *respondre*, *respongui*; *doldre*, *doldgui*; *valer*, *valgui*; *conèixer*, *conegui*; *venir*, *vingui*; *estar*, *estigui*; *ésser*, *sigui*.

Les formes de subjuntiu en *ga* (posteriorment *gui*) no són igualment antigues. Algunes d'elles són hereditàries, tals com *diga* i *duga* (del llatí *dicam* i *dúcam*, amb canvi de la *c* en *g*); d'altres són formes analògiques que durant l'edat mitjana anaren substituint-se a les primitives formes de subjuntiu sense *g*, tals com *moga* i *responga*, que vingueren a reemplaçar *mova* i *respona*; d'altres, en fi, no s'han produït o generalitzat fins a l'època moderna, tals com *siga*, *sàpiga*, *càpiga*, *vulga*, antigament *sia*, *sàpia*, *càpia*, *vulla*.

En els verbs en què el present de subjuntiu termina en *ga*, *gues*, etc., l'imperfet termina generalment en *gués*, *guessis*, etc., i el perfet d'indicatiu, en *guí*, *gues*, etc. Així, a un present *begui*, *beguis*, etc., correspon un imperfet *begués*, *beguessis*, etc., i un perfet *beguí*, *begueres*, *begué*, etc.

Convé no oblidar que aquesta regla té les seves excepcions: el verb *ésser*, per exemple, fa *sigui*, *siguis*, etc., en el present, i *fos*, *fossis*, etc., en l'imperfet. Essent, però, en tan gran nombre els verbs en què a un present en *ga* o *gui* correspon un imperfet en *gués*, s'esdevé que en els pocs verbs que fan excepció a aquesta regla, la llengua tendeix a donar-los un imperfet en *gués*. Així, en el verb *ésser*, en què el present primitiu *sia* ha estat reemplaçat per *siga*, la llengua ha creat un imperfet *sigués*, que es troba actualment en concurrència amb l'imperfet primitiu. En casos de concurrència de dues formes com *fos* i *sigués*, la llengua literària no pot sinó donar la preferència a la primera.

Cal, doncs, mantenir l'imperfet *fos* evitant curiosament l'imperfet *sigués*. Així mateix, en els verbs *saber*, *cabre*, *escriure*, cal dir *sabés*, *cabés*, *escrivís*, i no pas *sapigués*, *capigués*, *escrigués*. Anàlogament, en el perfet, cal substituir *sigué*, *sapigué*, *capigué*, *escrigué*, per *fou*, *sabé*, *cabé*, *escriví*, i, en el participi passat, *sapigut*, *capigut*, per *sabut*, *cabut*. I en el verb *ésser*, és preferible *estat* a *sigut*.

2 El catanyol es cura

Pau Vidal

El catanyol es cura. Interferències castellà-català (Barcelona: Barcanova, 2012), pàg. 58-59

A la ràdio

EXEMPLE D'ÚS: «I ara **anem a saber** quin temps farà. Què diuen els termòmetres?»

ÚS CORRECTE: «I ara **sapiguem** quin temps farà...»

EXPLICACIÓ: Una frase com «Vaig a veure què vol» implica moviment: m'aixeco i em desplaço, per exemple fins a l'habitació on el malalt s'ha despertat. Si vull saber què vol algú i li truco per telèfon, llavors diré «Deixa'm veure què vol» (encara que no demani permís a ningú) o, sintèticament, «A veure (vejam / aviam / meam / a vore...) què vol.» La forma **anem a veure**, cada dia més estesa, és senzillament **a veure**. I altres es resolen directament amb l'imperatiu («Ara **anem a afrontar** un tema delicat» ha de ser «Ara **afrontem** un tema...») o el futur («Este partit **l'anem a guanyar**», en ple auge al País Valencià, ha de ser «Este partit **el guanyarem**»). Un truc per recordar-se'n és pensar en la castissa fórmula madrilenya de demanar els dònuts: «Me vas a poner...» Oi que no ho diríeu mai així?

A l'oficina, sense aixecar-se de la taula

EXEMPLE D'ÚS: «Un moment, que **vaig a obrir** el correu.»

ÚS CORRECTE: 1. «Un moment, que **vaig a obrir** el correu.» 2. «Un moment, que **obro / obriré** el correu.»

EXPLICACIÓ: En el cas 1, el correu en qüestió no és a l'abast de la persona que parla i, per tant, s'ha d'aixecar i desplaçar-se a buscar-lo. En el cas 2, segurament es limitarà a obrir el compte de correu a l'ordinador que té davant, sense moure's de lloc.

Al telèfon, amb sorpresa

EXEMPLE D'ÚS: «Qui **m'anava a dir** a mi que acabaria així?»

ÚS CORRECTE: «Qui **m'havia de dir** (a mi) que acabaria així?»

EXPLICACIÓ: Variació del mateix tema. En aquest cas és una frase lexicalitzada (*qui m'/t'/ens/us ho havia de dir*) mal traduïda de «¿Quién me iba a decir...?» Hi ha la variant **Qui s'ho podia imaginar**.

3 Aquest o este? Algunes reflexions sobre models lingüístics

Teresa Tort

Lliure i Millor, 08/09/2016

<http://lliureimillor.cat/2016/09/08/aquest-o-este-algunes-reflexions-sobre-models-linguistics-per-teresa-tort/>

Venim d'un passat dominat per les comunicacions àgrafes i hem fet cap, sense adonar-nos-en, en un context en què persones que no es coneixen de res es comuniquen per escrit a qualsevol moment i des de qualsevol lloc.

Vaig començar a escriure català als deu anys. I ningú a casa en sabia. Venim d'aquí. De no saber escriure ni haver vist escrites les paraules que havíem après de petits. I aquest fet va lligat a la història del nostre país: fa només unes dècades que el català té cobertura legal i que es difon en l'àmbit de l'ensenyament i dels mitjans de comunicació.

En aquest temps, hem interioritzat un model de llengua estàndard que era accessible en els llibres escolars, en els diaris en paper, en els textos institucionals i en els mitjans audiovisuals catalans. Però la fragmentació administrativa del nostre àmbit lingüístic ha esdevingut el nostre taló d'Aquil·les; no hem avançat junts ni en la mateixa direcció.

En aquest moment, les estadístiques oficials ens diuen que el 60,4% de la població de Catalunya sap escriure el català (EULP 2013), que el 61,9% de la de les Illes Balears també en sap (EULIB 2014) i que el 38,3% dels habitants del País Valencià en saben bé o perfectament (Coneixement i ús social del valencià 2015).¹ Per tant, una part important de la població resident en el nostre territori pot escriure en la llengua pròpia, però no tenim dades sobre la qualitat dels textos que redactem per a contextos mínimament formals.

D'altra banda, els actes comunicatius que produïm a començaments del segle XXI ja no són ben bé els mateixos que en els últims decennis. Ara tot sovint escrivim com si parléssim: a les xarxes socials, als blogs personals, per correu electrònic o en mitjans digitals d'abast local o comarcal. Aquestes pràctiques permeten una major correspondència amb la llengua oral i una visualització de la variació que no percebíem en els usos més formals. Alhora, ens plantegen dubtes nous i ens generen inquietuds.

Ens estem habituant, de fet, a veure escrites paraules que ens desconcerten; no pel fet que no es puguin escriure sinó perquè no ens havíem plantejat mai que es poguessen escriure. Durant anys hem encarat l'aprenentatge de la nos-

tra llengua des d'un cert acomplexament i una falta total de criteri propi. I ara que les convencions i les formalitats no passen per un moment àlgid, podria semblar que tot estigue permès.

En condicions normals, hauríem de tindre un estàndard general, però a la pràctica –quan obrim un llibre de text o una novel·la– identifiquem ràpidament a quina àrea geogràfica pertany; les formes verbals són un geolocalitzador molt fiable. Ara bé, la solució polimòrfica de les formes verbals i les diferències de lèxic no em semblen un obstacle insalvable per a la difusió i l'acceptació dels productes culturals en la nostra llengua per part dels parlants d'un àmbit dialectal diferent. El que ens caldria assegurar és la construcció d'un mapa mental favorable a la diversitat interna del català i respectuós amb les opcions lingüístiques dels territoris que no coneixem directament.

En aquest sentit, els actes comunicatius escrits informals són un espai d'assaig molt interessant per intensificar el coneixement mutu entre les diferents variants territorials i una manera d'explorar les possibilitats personals de mostrar la variació en un registre escrit informal.

Concretament, contactar amb parlants de qualsevol racó de l'àmbit lingüístic en un entorn com Twitter ens permet observar i entendre vocabulari i expressions que no ens són familiars i, alhora, ens permet explorar els límits de la nostra varietat dialectal. Ara bé, seria útil no perdre de vista que fer un tuit no és el mateix que deixar una nota escrita damunt del taulell de la cuina. Exposem a la vista de molts un model de llengua que hauria de ser, a part d'informal, acurat pel que fa a la correcció. Correcte i normatiu no són conceptes totalment equivalents i ens caldrà potenciar l'habilitat de reconèixer què és adequat i què no ho és en funció de l'efecte que vulguem aconseguir.

En tot cas, no em sembla convenient abusar de formes orals que transgredeixen gratuïtament la normativa. Amb un exemple inventat d'un parlant de la varietat tortosina –que és la meua– es veurà més clar: “En este moment mos feen mumos les teues nebodes” pot buscar la transgressió en el contingut i en la forma, però seria desconcertant que usuaris que tenen un cert reconeixement públic optessen per la indigenització sistemàtica dels seus escrits informals. Què en salvaríem de la frase anterior, atenent a criteris d'intercomprensió i de qualitat lingüística? Diria que això: “En **este** moment ens feien ganyotes les **teues** nebodes”. *Este* i *teues* són formes dialectals recollides pels diccionaris i, per tant, no ens hem de privar d'usar-les com a mínim en aquest tipus de comunicacions.

Ara bé, malgrat que *este* és una forma acceptada estaria bé tindre en compte que autors de prestigi i lingüistes experts opten per usar *aquest* en contextos més formals, ja que fer servir sistemàticament *este* connotaria excessivament els escrits del parlant imaginari anterior.

Evidentment, adaptar-nos a contextos diferents amb models de llengua que ens ajuden a comunicar-nos millor i d'una manera més rica és més difícil que escriure sempre igual. Mentre aprenem és normal equivocar-se, però vetlar per aconseguir una bona qualitat lingüística quan parlem i quan escrivim demana voluntat de millorar o, simplement, aprofitar els recursos que tenim a un sol clic d'ordinador.

Aquest o *este*, doncs? Depèn per a què, no?

¹ [Coneixements, usos i representacions del català al conjunt del domini lingüístic](#) (Generalitat de Catalunya, 2016)

4 Alerta a xerrar massa

Gabriel Bibiloni

Amb bones paraules (Palma: Lleonard Muntaner, 2012). Publicat originalment a *L'Espira*, suplement cultural del *Diari de Balears*, 26/07/2008

El diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans (DIEC) defineix *xerrar* com “parlar molt i sense substància, pel sol gust de parlar, fora de propòsit”, i l'Alcover-Moll, com “parlar molt, excessivament o inoportunament”. Les dues obres de referència ens indiquen que aquesta paraula, pròpia de tots els racons de la geografia catalana, té un significat ben delimitat, diguem que es refereix a una acció no gaire atractiva i no és de cap manera sinònima de *parlar*. Una segona definició (DIEC) és la de “dir, contar (alguna cosa), indiscretament, mancant a la reserva deguda” i s'exemplifica amb *d'això, no li'n diguis res, que ho xerraria*. Encara l'Alcover-Moll ens dóna un altre sentit, diferent del precedent, el de “parlar malament d'algú o d'alguna cosa”, i posa l'exemple *no vagis amb aquesta al·lota, que l'han xerrada molt*.

El mot *xerrar* (que també es pot escriure *xarrar*, d'acord amb la pronúncia occidental) té alguns equivalents en les altres llengües romàniques, i en tots els casos es tracta de mots d'origen onomatopèic. Per exemple, l'italià *ciarlare* (un suposat *ciarrare* contaminat de *parlare*), d'on ve l'espanyol *charlar*. El mot italià ha produït el derivat *ciarlatano* (el qui passeja i anuncia productes fantàstics per

places i carrers amb xerrameca atipadora), origen també de l'espanyol *charlatán*, del francès *charlatan* i del català *xarlatà*.

El mateix Alcover-Moll, que és una obra descriptiva, que mostra tota la realitat de la llengua, ens indica que a Mallorca *xerrar* s'usa amb el significat de 'parlar'. *He de venir a xerrar amb vostè* i *aquest sap xerrar tres idiomes* són els exemples amb què ho il·lustra. És un ús estrictament mallorquí que sorprèn qualsevol persona de fora de l'illa. El dit diccionari qualifica aquest ús de *vulgar*, i, efectivament, s'ha de considerar una autèntica vulgaritat que no fa més que empobrir la llengua i esquerdar-la innecessàriament. Al voltant d'aquest ús s'ha creat un cert prejudici, i algun adolescent analfabet arriba a pensar que *parlar* no és mallorquí. Naturalment, *parlar* és paraula mallorquina de tota la vida, usada en tots els temps i per tothom, excepte potser l'adolescent esmentat i altres com ell.

Amb tot, aquest article vol ser un toc d'atenció sobre l'ús inadequat de *xerrar* en casos en què toca fer servir *parlar* que s'observa a tort i a dret en els nostres mitjans de comunicació illencs, sobretot orals. No es pot tolerar de cap manera. Els professionals dels mitjans haurien d'aprendre a defugir aquesta pràctica inculta, i si es tracta de textos controlats, els correctors haurien de canviar implacablement qualsevol *xerrar* fora de lloc pel *parlar* recte i canònic.

Aprofit l'ocasió per a dubtar de la bondat de *xerrada* com a equivalent de conferència de caire més aviat informal. Deu ser un calc de l'espanyol *charla*, generalitzat modernament per a evitar el to massa seriós de *conferencia*. Una *xerrada* és l'acció de *xerrar* una estona, amb el sentit indicat abans, i aplicar el mot a una exposició oral sobre un tema per part d'un expert s'hauria d'entendre més tost com una ofensa per al dit expert.

Ja ho sabeu: *xerrar* poc i *parlar* bé, que qui molt *xerra* molt s'erra.

5 La maroma de la correcció literària

Rudolf Ortega

El País, 03/07/2016

http://cat.elpais.com/cat/2016/07/03/cultura/1467565417_665628.html

Teníem l'altre dia un intercanvi d'opinions amb un conegut guionista i escriptor que qüestionava la fiabilitat dels correctors literaris. Sosté que, per algun motiu –una certa tradició en aquesta línia, inseguretats de no saber-ho fer d'una altra

manera, qui sap què—, els professionals de la correcció que es dediquen a la literatura acostumen a aplicar uns rígids criteris de fidelitat a la normativa, fins al punt de fer dir a l'autor coses que, amb normalitat, no diria mai. Mentre una col·lega li recordava les condicions de treball, sobretot quant a terminis, servidor va mirar de posar l'accent en una evidència mai prou repetida: no hi ha a l'abast cap mena de formació per dedicar-se a la correcció literària.

Això no seria un problema si no fos que altres àmbits de la llengua sí que compten amb cursos i postgraus de formació específica, com per exemple els mitjans de comunicació audiovisual, un sector a hores d'ara saturat de professionals de l'assessorament lingüístic, mentre que els correctors amb experiència per encarar una novel·la amb garanties cada cop escassegen més. Si a aquest fet hi afegim uns terminis difícils de complir i uns criteris d'aplicació funàmbula que transiten entre la norma i el respecte a l'autor, aleshores no és tan estrany que topem amb intervencions poc felices en el text.

Tampoc ens beneficien els tòpics. El més freqüent és aquell que diu que la correcció ha de tenir en compte el registre, un mantra que repeteixen els que no se solen moure del territori de confort que representa l'estàndard. Només cal veure com davallen els recursos lexicogràfics a l'abast a mesura que davalles en el registre lingüístic i t'endinses en el col·loquial. I si dius que l'estàndard és rígid, que el col·loquial té molts recursos oblidats, que la llengua és molt més que norma i criteris unificats, et recorden que la fidelitat a la normativa sempre és matisable. I és cert: un cop allà, un cop a dins del registre —en el nostre cas, el literari—, tindràs molta més capacitat de maniobra, però també molts menys llocs on agafar-te.

La clau per a la correcció literària no és el registre, sinó la intenció estètica. Són molts els autors que, en emprar la llengua, no busquen que aquesta tingui una funció singular: no serà llavors sinó el mer vehicle de la construcció de la trama, de la profunditat dels personatges, un instrument que explica la història i que serveix per connectar l'escriptor amb els lectors. En aquests casos, la intervenció del corrector sobre el text podrà cenyir-se a uns principis correctius genèrics, que esmenin tot el que sigui gramaticalment incorrecte i proposin petits canvis d'estil, sempre amb respecte perquè no s'ha de menystenir mai l'ego dels autors.

El factor determinant d'aquesta feina és decidir si un autor estableix, amb les tries lingüístiques que fa, que la seva llengua és una proposta estètica, un element més en la construcció de la seva novel·la i, si déu vol i els lectors ho avalen, de tota la seva narrativa. Crear-se la pròpia veu, edificar per mitjà de tots

els instruments a l'abast un artefacte lingüístico-literari que el defineixi i el singularitzi. És aquest l'àmbit en el qual la transgressió lingüística és legítima i la correcció ha de ser quirúrgica, quan l'autor planta la maroma perquè el corrector-funàmbul la transiti amb ell.

Tot i que no us coneixeu de res, de vegades tens la sensació que l'autor t'agafa de la mà i t'hi acompanya, i és llavors quan saps que les correccions que facis, les intervencions que decideixis en la seva obra, seran encertades i benvingudes.

6 Fer costat, fer mala sang

J. Leonardo Giménez

Levante-EMV, 08/08/2016

El verb *fer* ja sabem que dóna per a molt, tant per si mateix com per a formar locucions, frases fetes, maneres de dir, etc. Una de les locucions verbals ben genuïna i privativa de la nostra llengua és *fer costat*, que com és ben sabut és 'ajudar a algú, protegir-lo, donar-li suport', "Tots li férem costat quan ens va demanar ajuda". Quan algú té gent que li fa costat és que té influència, poder, ajuda, protecció, etc., independentment que això provinga d'orígens econòmics, familiars, de capacitat de seducció, de lideratge, de la bondat de la persona ajudada o protegida, etc.

Eugeni S. Reig, en el *Valencià de sempre*, inclou la locució *fer costat* amb la definició 'donar suport a algú, estar amb ell en determinades qüestions'. Reig exemplaritza eixa locució amb "En la reunió de veïns, quan vaig proposar que la filla de Mariu fóra la portera, ningú em va fer costat. Ja no torne mai més de la vida a cap de reunió d'eixes".

El verb *apoyar* i el substantiu *apoyo*, castellans, s'interferixen en la nostra parla de manera espúria i totalment innecessària, perquè els significats d'eixos mots de la llengua veïna els tenim ben coberts amb *recolzar/recolzament*, *basar*, *fonamentar*, en un sentit, i *donar suport*, *fer costat*, *secundar*, en un altre. Per exemple, si ens referim a 'posar, descansar (una cosa o algú), sostindre's sobre un suport, basar-se' és *recolzar*, com en "El sostre descansa sobre quatre pilars", "Recolza l'escala a la paret", "Es va recolzar sobre la barana", "Les seues teories recolzen sobre hipòtesis ben fonamentades". Però si es tracta

d'ajudar algú, mostrar recolzament i altres maneres de dir amb eixe significat és millor usar *donar suport*, *secundar* i la locució comentada *fer costat*, que no té molta fortuna en el valencià literari, però n'hauria de tindre, perquè és comunicativa alhora que ben genuïna. “Alguns corruptes pensaven tindre poder etern, però quan la Guàrdia Civil, la policia i la justícia els han descobert, els antics fidels han deixat de fer-los costat.”

Una altra locució amb el verb *fer* és *fer mala sang*. Fa referència, entre altres significats, quan algú està molt irritat, enfadat per alguna raó. Molta gent fa mala sang amb la incapacitat dels partits per a formar govern. I de la maleïda crisi no cal dir, la mala sang que fa. Quan jo era menut, un dia que li vaig dir a mon pare que no fera mala sang, perquè l'aigua per a regar no li arribava a l'hora acordada amb el celador, però encara es va irritar més, va fer més mala sang.

I continuant amb el verb de hui arribem a la faena del matalafer que és *fer i desfer*. Bé ara ja no, perquè eixa faena es feia quan els matalafers cardaven la llana o la borra del matalaf (o matalap, matalàs), però la dita queda. Fa referència a quan una faena és inútil, que es desfan contínuament les coses que s'han fet abans. I eixes coses passen massa sovint.

Vegeu també, del mateix autor, [“Revolta, rebolica i rebolicar”](#) (*Levante-EMV*, 15/08/2016)

7 “Bona tarda, Mrs. Smith”

Albert Pla Nualart

Ara, 28/08/2016

http://www.ara.cat/opinio/Bona-tarda-Mrs-Smith_0_1640235988.html

Un amic em demana si la sociolingüística té controlat i estudiat el següent fenomen: que molts catalanoparlants que tenen el castellà com a llengua bàsica parlen tranquil·lament en català a la gent d'aquí però eviten tant com poden –i sembla que gairebé els faci ràbia– parlar-lo a estrangers que els parlen en català. No es refereix només als que tenen pell fosca o faccions orientals sinó també als d'ulls blaus i pell molt clara. La seva dona és americana i ell m'assegura que si poséssim una càmera a la cua d'un hipermercat veuríem fins a quin punt és norma que la caixa que acaba de dir “Moltes gràcies” a la Sra.

Ferrer es parapeti en el monolingüisme castellà quan Mrs. Smith li diu “Hola, bona tarda”.

És un fenomen prou complex perquè no tingui una única explicació. D’entrada és injust reduir-lo als catalanoparlants castellanopensants. He vist catalans *de soca-rel* i amb un castellà precari fer el mateix. La consciència que el català és local i el castellà universal, que el català és privat i el castellà públic, també arrela quan el català és la llengua familiar. Però si no ho és, tampoc és estrany que l’esforç que es fa anant a la llengua de l’altre quan un creu que és de debò la seva llengua, es deixi de fer quan tot fa pensar que no ho és i que parlant en una de dominant l’hi posem més fàcil. Segur que alguns occidentals que saluden en japonès a Tòquio reben respostes en anglès.

Contestar-li “Bona tarda” a Mrs. Smith no passa per pensar en català, passa per valorar el català, i per entendre que l’última cosa que necessita algú que s’esforça a parlar una llengua és que li contestem en la que suposem que ja domina. Passa per no deixar-se arrossegat per la inèrcia dels prejudicis i practicar, anant contra corrent, un cert grau de militància.

Ara bé, ens equivocaríem si creguéssim que la militància és ideològica i la inèrcia no. El que sí que les diferencia és que la ideologia en un cas ha passat per la consciència i és el resultat d’una reflexió, i en l’altre, no. I un dels efectes de la immersió –encara que amenaci ruïna– és que parlar en català ja no pressuposa cap grau de militància. Hi ha, per tant, molts catalanoparlants que –més per inèrcia que per militància– parteixen d’una ideologia que té molt clar que Espanya és una nació amb una sola llengua nacional, i que les altres són només tolerables com a residus folklòrics. L’estranger que els parla en català la desafia, i cal que conjurin la seva existència parlant-li només en castellà.

La ideologia imperant ho impregna tot. El català, en molts casos, ja és només a l’aula. Dels dos factors en surten inevitablement catalanoparlants espanyolistes. Aquesta policia lingüística que reclama Ciutadans –jo d’ells estaria molt tranquil– resulta prescindible perquè no hi ha un bilingüisme ideològic i la militància que potser podria salvar el català és, cada cop més, un reducte. Parlar en català tenint la pell massa fosca o massa clara permet constatar-ho cada dia.

Vegeu també [“Català, poc”](#), de Teia Bastons (*El Punt Avui*, 27/08/2016): “En contra de la percepció que es pugui tenir, gairebé la meitat dels gironins no fa servir el català com a llengua habitual”. I també els [“Croquis sociolingüístics a la Llera del Ter”](#), del Grup d’Estudis de Llengües Amenaçades (GELA) (*VilaWeb*, 28/08/2016).

8 S'estimen com (a) germans

Mònica Montserrat i David Paloma

El Punt Avui Cultura, 21/08/2016

<http://www.elpuntavui.cat/ma/article/5-cultura/19-cultura/989841-sestimen-com-a-germans.html>

“En l'ús predicatiu, la preposició com a es pot parafrasejar aproximadament per les locucions prepositives en qualitat de o amb caràcter de. El relatiu com, al seu torn, té un valor equivalent a igual que o de la mateixa manera que i introdueix construccions amb un valor comparatiu que admeten en molts casos la repetició del predicat verbal: La Carme parla com (parlen) els lleidatans.” [Reproducció d'un fragment de la GIEC]

A primera vista és fàcil d'advertir la distinció entre *com* i *com a*: només aquell introdueix una comparació, un *com* que equival a dir *igual que*, *com si fos*. Per això, sempre hi ha qui s'explica *com* un llibre obert (*com si fos* un llibre obert). Seguint l'exemple que esmenta la futura *Gramàtica de la llengua catalana*, la Carme parla *com* els lleidatans (*igual que* els lleidatans, *com si fos* lleidatana), o amb la repetició de predicat: parla *com* (parlen) els lleidatans. O parla *com* (parla) un locutor de ràdio.

En canvi, la preposició *com a* introdueix un predicatiu que “expressa generalment una propietat del subjecte o del complement directe”. Si la Carme és presidenta, parla *com a* presidenta. És a dir, *en qualitat de* presidenta, *en tant que* presidenta, *en quant és* presidenta. Ruaix s'hi refereix com a preposició que introdueix una delimitació.

La distinció entre aquestes funcions ja no es manté tan clara quan, segons el parlar, *com a* es pot reduir a *com* o bé hi pot alternar. Fins i tot en construccions més aviat comparatives hi ha parlars que utilitzen *com a* de manera habitual: *Treballàvem com a esclaus*, *Queien pedres com a punys*. La *Gramàtica* no rebutja aquests casos, simplement els recull al costat dels usos més generals: per exemple, en general es fa servir *com* davant de sintagmes nominals definits (*...han presentat en Robert com el millor esquiador de l'any*) i també davant de sintagmes nominals amb l'indefinit *un* (*És considerat com un gran músic*).

Però aleshores arriben els germans per fer-nos ballar el cap. *S'estimen com germans*, diuen alguns manuals: és a dir, s'estimen com si fossin germans... però no ho són. Si són cosins, apunten alguns filòlegs, la frase en qüestió no respon als usos tradicionals i vius. És Ruaix, entre d'altres, qui assenyala que també és correcta la frase *S'estimen com a germans*, és a dir, com pertany a

germans, com escau a germans, en tant que germans. Només en aquest cas els implicats podrien ser germans.

La *Gramàtica* detalla, finalment, altres usos de la preposició *com a* que no són “estrictament predicatius” i que sovintegen en registres informals: *Fa com a fred* (‘Fa més aviat fred’), *N’hi havia com a mitja dotzena* (‘N’hi havia aproximadament mitja dotzena’), *Estava com a inquiet* (‘Estava tirant a inquiet’), *M’he com a marejat* (‘M’he mig marejat’). En registres formals, s’escriu *com*.

9 En defensa del “valenciano”

Editorial d’*El Temps*, 16/08/2016

<http://www.eltmps.cat/ca/notices/2016/08/en-defensa-del-valenciano-16186.php>

La jugada –i l’estratègia– per recurrent i previsible ja cansa. Quan el Partit Popular governa la Generalitat Valenciana limita les accions “en defensa de la personalitat valenciana” a maniobres d’estricta volada electoral. Els governs del PP han impulsat i aprovat lleis “de símbols” quan s’acostaven eleccions i havien d’assegurar-se l’hegemonia de l’anticatalanisme. Contra els residus de partits definits per aquesta única intenció o ara contra Ciutadans. L’únic interès que demostren els populars respecte a la llengua o la cultura del país és aquest: una instrumentalització electoral que els mantinga el vot anticatalà més recalci-trant. En el dia a dia el PP es limita a assegurar per tots els mitjans que es manté l’hegemonia del castellà. Mantenir-la va voler dir, per exemple, quan funcionava Televisió Valenciana, apartar-la dels horaris de màxima audiència. O igualment impedir cada curs escolar que milers de pares i mares que demanen línia en valencià per als seus fills hi tinguessen accés. És la mateixa història de les darreres quatre dècades: defensa farsant de “lo valencià”, residual i inofensiu, i manteniment de l’hegemonia del castellà en les instàncies i els espais decisius.

Tot això ho fa el PP quan governa. I calcula cada jugada de secessionisme lingüístic per no estirar més el braç que la màniga. Perquè no pot doblegar la voluntat de milers de mestres, de funcionaris o de periodistes. El Partit Popular no va més enllà en la fragmentació real de la llengua catalana perquè no pot.

Però quan el Partit Popular perd el poder, la vena se’ls inflama, entenen que debilitar els seus rivals al Govern vol dir recuperar i encendre el seu discurs

anticatalà. Un discurs, per cert, que ha cansat, per contraproductiu, els seus empresaris més afins. Un discurs, però, que és més fàcil i que té menys conseqüències efectives, menys impacte en la realitat, i per això és més tolerat pels mateixos empresaris, des de l'oposició. D'aquesta manera, en els darrers mesos el PP ha tornat a situar la llengua catalana en el punt de mira. D'una banda, perquè es pensen que els dóna rèdit polític entre els sectors anticatalans més intransigents. I de l'altra perquè, per convicció, no accepten la política que l'actual Generalitat pot desplegar en benefici de l'oficialitat i la recuperació del català al País Valencià. La defensa del "valenciano", la falsa reivindicació d'un idioma "diferent", del qual es foten, i l'atac contra la recuperació real del valencià, del català que es parla al País Valencià, han rebrotat. Tant de bo que aquesta vegada la jugada, tan òbvia i repetida, no active més que els quatre gats incondicionals i habituals.

10 El català s'està morint: evidència o mite?

Toni Barceló

Blog *Acció Cultural del Països Catalans*, 08/09/2016

http://culturaipais.blogspot.com.es/2016/09/el-catala-sesta-morint-evidencia-o-mite_8.html

És innegable que, malgrat tot, avui encara parlem la llengua catalana. Per què i com ha arribat fins al segle XXI a pesar del contacte persistent amb una llengua hegemònica com el castellà? D'una forma més o menys propera tots estam relacionats amb l'activisme lingüístic. Arreu dels Països Catalans es coneixen organitzacions i iniciatives la finalitat de les quals és estimular l'ús de la llengua i promoure'n la conservació. No cal remarcar la importància que han tengut aquests moviments durant la història, però potser no són ni han estat els responsables únics que el català, de moment, no hagi mort. Rudolf Ortega està convençut que tot i que la lleialtat lingüística sembla una explicació plausible del manteniment del català no n'explica pas tots els processos vinculats.

La situació de la llengua entre els segles XV i XIX es caracteritzà segons Ortega per una diglòssia radical: el castellà monopolitzava els àmbits d'ús formals i el català, els informals. A poc a poc les classes benestants de Catalunya s'anaren fent seva la llengua veïna, que els proporcionava prestigi i expectatives de promoció social. Altrament, les classes populars es mantingueren en l'ús exclusiu de la llengua pròpia, però no ho feren pas motivats per un sentiment

de lleialtat, sinó fonamentalment perquè no tenien accés a l'ensenyament. Així, el català conservà el carrer i la llar, que és on es produeix un fenomen determinant per la vitalitat de les llengües: la transmissió intergeneracional. Aquest índex és el que fa servir Rudolf Ortega a [*La dèria del català*](#).

El Principat ha experimentat quatre onades migratòries de grans proporcions en els darrers cent cinquanta anys, la primera de les quals tengué lloc durant la segona meitat del segle XIX. Un contingent significatiu d'obriers pràcticament monolingües en català es desplaçà del camp a les ciutats per incorporar-se en la puixant indústria. Aquesta migració interna per una banda compensà el bilingüisme de la burgesia, i per una altra banda assimilà la immigració castellanoparlant, que tanmateix era molt minoritària. Al mateix temps garantí la transmissió intergeneracional de la llengua en un moment en què anava guanyant visibilitat en l'àmbit públic gràcies al catalanisme cultural i polític protagonitzats per les classes intel·lectual i dirigent.

El primer terç del segle XX és juntament amb el període democràtic encetat després de la mort del general Franco la conjuntura en què s'han produït els avenços més significatius per a la llengua. Quan Barcelona acollí la segona gran onada migratòria, el castellà encara no havia arribat a penetrar en les classes populars. El creixement econòmic que experimentà la capital del Principat durant els anys 1920 va atreure un gran nombre d'obriers castellanoparlants que aprengueren la llengua pròpia del país per immersió comunitària i de classe. Altrament, Pompeu Fabra havia portat a terme una ambiciosa tasca normativitzadora al mateix temps que el català havia assolit l'oficialitat en les institucions catalanes.

Però els èxits del període republicà es volatilitzaren amb la victòria politicomilitar del feixisme. La immigració dels anys 1950-1960 fou exclusivament castellanoparlant monolingüe i s'instal·là en nuclis isolats en el context d'unes circumstàncies socials, abonades pel règim, en què el català no era necessari i l'aprenentatge del qual estava prohibit. L'idioma desaparegué dels usos formals i la població catalanoparlant experimentà un procés intensiu de castellanització a través de l'escolarització i els mitjans de comunicació de massa, especialment la televisió. Era el primer cop en la història que una generació transmetia a la següent una llengua altra que la catalana alhora que la llengua veïna ocupava el carrer i les llars i aconseguia arribar al conjunt de la població.

La democràcia retornà l'oficialitat a la llengua catalana, i la Generalitat engegà els anys 1980 una política de normalització lingüística que no fou un model exempt de polèmica. En la dècada següent la llengua es transformà en un ob-

jecte de confrontació política en un clima social en què les herències de la dictadura eren paleses: per una banda, l'activisme lingüísticocultural; per una altra, la pràctica automàtica del canvi de llengua: el catalanoparlant havia assumit la inferioritat de la seva llengua i només la feia servir quan tenia la certesa absoluta que el seu interlocutor també la parlava. El franquisme havia deixat el terreny preparat per a la substitució del català; això no obstant es consumà l'efecte exactament contrari: la bilingüització de la població castellanoparlant monolingüe.

De tot plegat se'n pot extreure la conclusió que el català ha sobreviscut a causa de tres factors. En primer lloc, perquè els parlants s'han mantingut fidels a la llengua pròpia –lleialtat lingüística–. En segon lloc, perquè el castellà no s'ha arribat a estendre de manera definitiva en els àmbits informals –diglòssia radical–. Finalment, perquè la immigració ha afavorit els interessos de la llengua. Les dues primeres onades migratòries foren assimilades mentre que la tercera generació de la immigració dels 1960 ha rebut la llengua catalana a través de la família. Segons Rudolf Ortega, aquestes dades desmenteixen que s'hagi produït o s'estigui produint una substitució del català i confirmen que s'està produint un procés invers de restitució.

La substitució lingüística és el procés mitjançant el qual una comunitat abandona la llengua endògena minoritzada i en nativitza una d'exògena dominant. Es tracta d'un paradigma ideal que es pot dividir en tres fases: 1) monolingüisme en la llengua endògena; 2) bilingüització; i 3) monolingüisme en la llengua dominant. És comunament acceptat que un cop s'ha iniciat la segona fase el procés de pèrdua de la llengua endògena ja és irreversible, i en el pitjor dels casos es pot materialitzar en l'espai de tres generacions. Però, tot citant Albert Bastardas, Rudolf Ortega planteja que «la bilingüització és potser una condició necessària però no suficient per explicar l'evolució cap a l'abandonament intergeneracional de les varietats pròpies» (p. 159).

Com a contrapès de la bilingüització consumada addueix tres dades que sustenten la seva teoria de la restitució lingüística. Per una banda, la població entre els 2 i els 14 anys d'edat que declara el català com la seva llengua primera ha experimentat un augment notable en les últimes dècades i se situa en el 33,3% contra el 37,7% pel castellà. Per una altra banda, el 23% dels pares castellanoparlants transmeten el català als fills. Per últim, la primera generació de la normalització lingüística està assolint l'edat mitjana de tenir fills i, per tant, de triar la llengua familiar. Si aquesta nova fornada consolida la tendència, és

possible, diu Rudolf Ortega, que en poques dècades la llengua catalana torni a ser la llengua primera de la major part de la població de Catalunya.

El segle XXI, emperò, planteja nous reptes. L'onada migratòria massiva que es produí durant la primera dècada dels 2000 portà a Catalunya una gran quantitat de llengües i revifà la por que el català s'extingís. Però el multilingüisme, lluny de ser una amenaça, pot ser un aliat fonamental en la supervivència. Ortega proposa que la nova realitat obliga a reformular la política de normalització lingüística perquè és un model assimilacionista adaptat a un context de bilingüisme i creu que el que ara cal són estratègies de promoció i manteniment de les llengües i cultures d'origen. La política lingüística del nou mil·lenni, doncs, hauria de consistir a generar empaties cap al català amb la intenció que n'estimulin l'aprenentatge com a llengua d'acollida.

És un fet sorprenent que, malgrat tot, avui encara parlem la llengua catalana. Cert. Però quin és l'estat de la seva salut filològica? El filòleg Pau Vidal, per exemple, mostra una gran preocupació per la catanyolització, i es queixa que les dades sociolingüístiques reflecteixen valuoses informacions quantitatives relatives a l'ús i el coneixement de la llengua però que no n'aporten de referents a la qualitat estructural. La qüestió de la genuïnitat no passaria de ser un tema de debat acadèmic per a erudits si no fos perquè alguns lingüistes reputats, com ara Pau Vidal o Carme Junyent, han assenyalat que el català podria morir però no per substitució, sinó com el primer cas documentat d'una llengua que desapareix a causa de la dissolució formal en una altra.

La diglòssia radical ha estat, segons Rudolf Ortega, un dels elements fonamentals que han evitat la mort de l'idioma. Almanco fins al franquisme, mentre que la llengua veïna ocupà exclusivament els àmbits formals, el català conservà els informals i concentrà la immensa majoria de la població, que n'assegurà la transmissió generacional. La democràcia i les polítiques de normalització lingüística li retornaren la presència pública, però crec que seria agosarat afirmar que avui la llengua no marcada en tots els àmbits d'ús és la catalana. Malgrat els avenços en matèria de drets, els catalanoparlants continuem practicant massivament la convergència lingüística. Caldria, doncs, preguntar-nos si aquesta és una vida digna per a una llengua.

Rudolf Ortega centra volgutament el seu estudi en l'evolució històrica del català al Principat, però això no li suposa cap inconvenient per parlar de la pervivència de l'idioma en termes absoluts. Aquest punt de vista estableix un contrast dolorós amb les condicions no tan encoratjadores en què es troba la llengua a la perifèria del domini lingüístic. Ortega cita en nombroses ocasions fragments de

l'obra *Dolor de llengua*, d'Enric Larreula. Aquest autor incideix en la precària salut social de l'idioma especialment en les zones de substitució avançada i es mostra molt escèptic amb relació al futur del català. Aquestes dades són compatibles amb la tesi que a l'Estat espanyol no s'està executant una política de substitució lingüística? Potser aquest és el punt més feble del seu discurs.

En conclusió, em pareix que el to de Rudolf Ortega és imprudent i excessivament triomfalista. El català no s'ha mort, és ver, però potser s'està morint. En primer lloc, la fesomia de la llengua s'assembla perillosament com més va més al castellà, sobretot en els nivells foneticofonològic, lèxic i sintàctic. En segon lloc, tot i que el català és llengua oficial al Principat, el País Valencià, les Illes Balears i Andorra, no m'atreviria pas a dir que ha assolit la fita de la normalitat en els usos espontanis. Per últim, crec que és molt agosarat fer un diagnòstic global de l'estat de la llengua fent servir només les dades referents a Catalunya. M'agradaria molt concloure que la meua llengua no està ferida de mort però, per aquestes raons i d'altres, senzillament no puc.

11 Apunts sobre llenguatge administratiu (D)

Salvador Pardo

Dació: acció de donar que no implica liberalitat. *Dació en pagament*. El concepte de **donació**, en canvi, implica generositat, liberalitat. *Donació de sang, de béns, d'òrgans*.

Dada: element conegut, donat o admés; unitat d'informació. *Les dades d'una estadística, d'un problema. Les dades de l'experiència*. Cal evitar la confusió amb **data** (referència temporal).

Damnar només significa 'condemnar a les penes eternes o, figuradament, equivalents'. *Damnat* (condemnat per Déu), malvat. *Déu damnarà els rèprobes. Els damnats pel pecat de luxúria. La damnació de Faust*.

Dany: perjudici, damnatge. *Dany fortuït*. Danyar, fer mal, perjudicar (els interessos d'algú). *Dany* és un bon equivalent de 'desperfecte', castellanisme no admés sinó modernament en el diccionari normatiu.

Danyós -osa: perjudicial, nociu (cast. *dañino*). *Danyós per a la salut. Animals danyosos*.

De cada dia: no reservat a ocasions especials. *Roba de cada dia, uniforme de cada dia*, en oposició a *uniforme de gala, de festa*. No és aconsellable la construcció 'de diari', que pot ser fàcilment resolta amb *de cada dia*.

Dèbit: càrrec, deure (antònim de *crèdit*). *Dèbit conjugal:* deure matrimonial tocant a la propagació de l'espècie. En català no té el derivat verbal **debitar*, que cal resoldre amb *deure*.

Debitori: reconeixement d'un deute que admet un deutor.

Decaure (un punt de l'ordre del dia perquè depenia d'un altre punt que ha sigut rebutjat). Cast. *decaer en su derecho:* perdre el dret. *El contractant ha perdut el (seu) dret a reclamar. El dret de tempteig caduca pel transcurs del termini establert. Ha de ser desestimada la pretensió del recurrent.*

Decennal: que consta de deu anys o que s'esdevé cada deu anys.

Decenni: període de deu anys.

Decisori, -òria: que té poder de decidir. *Part decisòria* (d'una sentència).

Declaració o deposició en un judici: acció i efecte de *declarar* o *deposar*. *L'acusat va declarar que era innocent. ¿Teniu res a declarar? (sobre mercaderies en una duana). El jutge el va declarar insolvent.*

Declaratiu, -iva: judici per a declarar l'existència d'un dret anterior.

Declaratori, -òria: pronunciament judicial que definix i delimita, però que no conté manament executiu.

Declinatori, -òria: incident processal en què es demana al jutge que s'abstinga de continuar coneixent de l'assumpte.

Decòrum: correcció, ajust o a les convencions; elevació en les maneres. *Guardar el decòrum*. No confondre amb **decor**, 'que servix per a decorar, guarniment (pintures, daurats, etc.)'.

Decret (del poder executiu). **Decret-llei:** disposició amb força de llei de l'executiu, generalment per motiu d'urgència.

Decretada o decretàs: en el llenguatge periodístic i popular, colp de decret.

Decretar no és decidir, declarar, disposar; té un ús més restringit, limitat a *ordenar per decret*. Per tant, haurien de ser evitats els usos com el següent: *Els sindicats han decretat una aturada de cinc minuts*.

Deduir: al·legar, presentar les parts llurs defenses o drets.

Defecte de forma: falta per la no-aplicació de les normes processals en una causa que pot produir la nul·litat de les actuacions. Cast. *en defecto de forma*: si no n'hi ha, si no hi és. *S'exigix un títol oficial, i quan no es tinga (cast. en su defecto), un certificat equivalent.*

Degà, -ana: el més antic dels membres d'un cos per ordre de recepció.

Deganat: l'equip del degà o la degana, l'equip degà (el més antic). Degà també es referix a la dignitat del capítol catedralici i que comporta la presidència (cast. *deán*).

Degudament: com cal.

Delicte. *En flagrant delicte. El cos del delicte.* Delinqüiment: l'acció de delinquir. *Delicte ecològic. Delicte de lesa majestat. Delictiu, -iva; delictuós, -osa.* Delinqüent. *Eradicació de la delinqüència.* Activitats delinqüencials o delictives.

Demanda, demandar: el sentit més estès d'aquests mots se cenyeix al camp del dret: 'Acció d'adreçar-se als tribunals per obtenir una cosa a la qual pretenem tenir dret. *Una demanda de divorci.*' Una demanda és també l'escrit amb què es formula una petició d'aquesta mena i, finalment, el concepte oposat a oferta: *La llei de l'oferta i la demanda.*

Demora: triga, dilació, demorança. *Demorar la resolució d'un afer.* **Mora:** morositat, trigança, especialment a complir el que és degut.

Mostrar: fer evident mitjançant el raonament; provar.

Denegar: no concedir allò que s'ha demanat o sol·licitat formalment. **Negar** no sols implica una petició formal. *Escrit denegatori. Resolució denegatòria.*

Derrama: import o quantitat que correspon de pagar a cadascun dels membres d'una societat, associació, comunitat, quan es tracta de satisfer el preu d'una obra o un treball de què tots es beneficien. Fora del camp administratiu, en cast. *derramar* pot significar 'vessar' o 'sobreeixir'. *Vessament cerebral, apoplexia. Ha vessat la llet per les estovalles.*

Demolir: derruir, (en)derrocar, abatre, assolar, aterrar, arrasar, ensorrar, enfonsar, desfer.

Desavantatge; desavantatjós, -osa: inconvenient.

Desavinença: manca d'avinença entre dues o més persones o coses; discrepància.

Desconvocar: suspensió definitiva; cal no confondre aquest concepte amb el de **suspendre** (suspensió temporal).

Desembossar, desemborsar: desembutxacar; desembossament, desemborsament, desembors.

Desgravació (fiscal); desgravar impostos.

Desobeir. La idea de 'desobediència civil' és aplicable a casos com no usar el servei de transport públic o fer vaga de fam. Idees paral·leles: **desacatar**, desacatament.

Detallista o **menudista:** venedor a la menuda (en català no hi ha *minorista*, però sí **majorista**).

Deure: vegeu *dèbit*.

Diari, -ària: que es produïx cada dia, diàriament. *Diari de bord:* notes preses diàriament. *Diari de sessions.* Publicació oficial: *Diari oficial*. **Dia faener o feiner, hàbil, laborable.**

Dictamen: judici d'un expert sobre una qüestió. *Emetre un dictamen.*

Dictaminar: emetre un dictamen, pronunciar-se (verb intransitiu). *Dictaminar sobre una causa.* Transitiu: *Dictaminar que la prova no és procedent.*

Digressió: part d'un discurs que es desvia o allunya de la qüestió principal.

Desterrament o **bandejament** (com a pena). Desterrar, bandejar.

Diligència o **cura:** 1) Qualitat de diligent. 2) Acte i document en què s'executa una decisió judicial o administrativa. *Diligència per a decidir millor* (cast. *para mejor proveer*). *Diligència de constància* o *de constatació*; *diligències preliminars, preparatòries, finals, d'embargament.* *Obrir diligències.* *Practicar diligències.* *Diligència de conformitat* (cast. *conforme*). **Diligenciar:** tramitar un afer mitjançant diligències.

Dimitir (un càrrec): renunciar-hi. Cal parar atenció al règim transitiu d'aquest verb. El protagonista és qui dimitix; en la **destitució** és qui destituïx. *Ha dimitit el càrrec de president.* *Va fer dimitir tres consellers.*

Dimissionari, -ària, terme correcte; no són admesos **dimitit, *dimitida*.

Diòcesi: bisbat, circumscripció administrativa governada per un bisbe.

Dipòsit (a la vista). Dipositari -ària, dipositant, dipositador -a. Dipositar. Dipositaria.

Dispositiva (part): pronunciament imperatiu que s'ha de complir (d'una sentència, d'un acord). *La dispositiva de la sentència és condemnatòria.*

Disposició: en una norma, element que s'afegix al final, fora de l'articulat. *Disposició transitòria, addicional, final, derogatòria.*

Domicili i adreça social. Lloc on hom habita. *Violació de domicili. Venda a domicili.*

Donant o donador, -a: que dóna.

Donatari, -ària: qui rep.

Donar compte: assabentar, retre compte, comunicar. *Havent-se-me'n donat compte.*

Dot (el): aportació de béns que fa la muller al marit orientada al sosteniment de les càrregues del matrimoni. També indica qualitat: *Els dots d'un orador.* L'**aixovar** és el conjunt de roba personal i de la casa que els nuvis aporten al matrimoni (parament de casa).

12 Enllaços i convocatòries

- ▶ [Presentació d'*El valencià és fàcil*, de Leo Giménez](#), **dimarts 20 de setembre a les 19 hores** a la Biblioteca del Museu Valencià d'Etnologia (c. Corona 36, València). Presentarà l'acte Immaculada Cerdà Sanchis, cap de la Unitat de Normalització Lingüística de la Diputació de València i acadèmica de l'AVL.
- ▶ [Cursos de llengua i cultura occitanes 2016-2017](#) al CAOC (Cercle d'Agermanament Occitano-Català), c. Providència 42, Barcelona: cursos d'iniciació (A2), de nivell intermedi (B1.1, B1.2), nivell avançat (B2) i nivell superior (C1), segons el MECR.
- ▶ L'Acadèmia Valenciana de la Llengua celebrarà l'acte de presentació del *Diccionari normatiu valencià* (DNV), edició en paper, el pròxim dia **29 de setembre a les 19h**, en la seu de la institució normativa (monestir de Sant Miquel dels Reis, avinguda de la Constitució, 284, València).
- ▶ [Jornada "Creació terminològica: de Llull a les xarxes socials"](#), Barcelona, **20 d'octubre de 2016**, sala d'actes del Museu Martíim (Drassanes).
- ▶ ['Connecta't al català'](#), nova programació de cursos de català del [Consorti per a la Normalització Lingüística](#).

- ▶ El [Servei de Promoció i Normalització Lingüística de la Universitat Politècnica de València](#) ofereix, en mode síncron i per mitjà de la plataforma [UPV\[X\]](#), els [cursos en línia massius en obert](#) (MOOC) per a la preparació dels nivells C1 (suficiència) i C2 (superior) de valencià.
- ▶ [\(S\)avis. Entrevista a Joan Veny](#) (TV3, 09/12/2015)
- ▶ Moisés Pérez, [“Manual per evitar la discriminació lingüística del català”](#) (*El Temps*, 06/09/2016)
- ▶ Pau Vidal, [“Antimpàtics \(i 3\): cinc radiografies bilingües”](#) (*VilaWeb*, 27/07/2016). “Això seria bo de saber. Què pensen els bilingüistes dels monolingües castellans? Com els veuen?”
- ▶ Joan Fibla Sancho, [“L’occità al Parlament de Catalunya: la Llei de l’occità, aranès a l’Aran”](#) (blog de la *Revista de Llengua i Dret*, 21/07/2016)
- ▶ Jesús Huguet, [“Rafa Arnal i La solsidea”](#) (Taula de Filologia Valenciana, 30/08/2016: podeu consultar [l’article complet](#), publicat al núm. 3 de la revista *Aula de Lletres Valencianes*, 2013).
- ▶ [El Departament de Cultura publica un estudi sobre la llengua en l’adhesió de nous estats a la Unió Europea](#). Analitza les repercussions jurídiques que tindria per a Catalunya, en l’àmbit lingüístic, constituir-se en estat i adherir-se a la UE. Direcció General de Política Lingüística, 12/09/2016